

MOCIÓ AMB PROPOSTA D'ACORD QUE EL GRUP POPULAR ELEVA AL PLE DE LA CORPORACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE SANT ANTONI DE PORTMANY CONTRA PRÀCTIQUES CONTRÀRIES ALS DRETS, ELS PRINCIPIS I ELS VALORS CONSTITUCIONALS, QUE ATEMPTEN CONTRA LA INTEGRITAT I LA DIGNITAT DE LES DONES I DE LES NENES.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

L'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, en la seva Resolució 1743 (juny de 2010) assenyalava que, el fet de portar el vel, i, sobretot, el vel integral sota les formes del burca o de nicab, és percebut en multitud d'ocasions com un símbol de submissió de les dones als homes, i limita el seu rol en la societat, la seva vida professional i obstaculitza les seves activitats socials i econòmiques. Afegeix que ni l'ús del vel integral per les dones, ni tampoc el mocador islàmic, són admesos com una obligació religiosa per a tots els musulmans, però alguns d'ells, veuen aquestes pràctiques com una tradició cultural i social. L'Assemblea considera que aquesta tradició pot representar una amenaça per a la dignitat i la llibertat de les dones.

L'article 14 de la Constitució Espanyola garanteix el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. Així mateix, l'article 10 CE reconeix la dignitat de la persona com a base de l'ordre polític i de la pau social. Si bé, l'article 16 CE protegeix la llibertat ideològica, religiosa i de culte, no és un dret absolut, sinó que pot ser limitat quan entra en conflicte amb altres drets, com la igualtat o la seguretat pública.

Molts països del nostre entorn han legislat en aquest sentit: Bèlgica prohibeix el vel integral en públic des de 2011; Àustria tampoc ho permet i planteja restriccions del vel no integral en els col·legis; França, des de 2011 prohibeix l'ús en espais públics del vel integral i altres peces que cobreixin el rostre. Des de 2023 ha afegit restriccions, en concret, l'ús de l'abaia en els col·legis (peça de roba islàmica que cobreix el cos femení i deixa al descobert el rostre); Dinamarca, per la seva part, si bé té prohibit el vel integral en espais públics des de 2018 també ha establert restriccions per al vel no integral en els col·legis; a Suïssa, la prohibició del burca i del nicab es va aprovar en referèndum en 2021 i és efectiva des d'inicis d'enguany; Bulgària també des de 2016 prohibeix el vel integral en llocs públics; Països Baixos des de 2019 va adoptar la prohibició, si bé, només en alguns llocs públics com a hospitals i transport públic; Alemanya ha optat per prohibir la cobertura del rostre per a funcionàries, jutgesses i militars.

Una dona amb burca no pot relacionar-se i viu empresonada, sotmesa i deshumanitzada, llastrada per la marginació, la humiliació i la discriminació. No podem permetre que, en nom d'una suposada diversitat cultural, es toleri a Espanya una discriminació sistemàtica contra les dones que atempta contra la seva dignitat i contra la seva llibertat.

D'altra banda, l'Informe anual 2020 sobre l'Estat de la Població Mundial (UNFPA. Fons de Població de les Nacions Unides) comença del mode següent: *“Dia rere dia, a desenes de milers de nenes se'ls arrabassa la salut, els drets i el seu futur. Algunes són víctimes de la mutilació genital femenina. A algunes les obliguen a contreure matrimoni en la seva infància, i altres sofreixen desemparament i passen fam només per la seva condició femenina [...]*

És una mercaderia amb la qual es comercia. És un objecte de desig. És un destorb del qual lliurar-se. És mà d'obra gratuïta. És una nina. I això vol dir que el seu cos, la seva vida i el seu futur no li pertanyen, malgrat els drets humans que li són inherents”.

En relació amb la mutilació genital, en 1997, el UNFPA, UNICEF i l'Organització Mundial de la Salut van col·laborar per a definir la mutilació genital femenina com *“tots aquells procediments que consisteixen en la resecció parcial o total dels genitals externs femenins, així com altres lesions dels òrgans genitals femenins, ja sigui per motius culturals o altres motius no mèdics”*.

La mutilació genital femenina constitueix violència extrema, un tracte cruel i degradant i un greu atemptat contra els drets humans. Al costat de la tortura, la mutilació dels òrgans genitals de les nenes s'inclou entre les prohibicions de l'article 3 del Conveni Europeu de Drets Humans. La OMS estima en 130 milions les dones víctimes de mutilacions genitals. *“La mutilació genital femenina se sol utilitzar per a controlar principalment el desig de les dones i les nenes”* (Consell de Drets Humans de les Nacions Unides, 2015).

La mutilació genital femenina és un procediment que té conseqüències immediates i a llarg termini, des d'infeccions fins a discapacitats permanents, a més d'una deterioració de la funció sexual en les dones sotmeses a mutilació genital.

La Unió Europea i les constitucions dels Estats membres reconeixen el dret a la integritat personal, física i mental, que entra en contradicció amb la pràctica de mutilacions genitals femenines de procedents de països on es permet i es promou, on és un costum tradicional.

La Convenció de Nacions Unides per a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona preveu, en el seu article 2.f, que els Estats han d'adoptar mesures adequades per a modificar o derogar lleis, reglaments, usos i pràctiques que constitueixin una discriminació contra les dones.

El Programa d'Acció de la Conferència Internacional sobre Població i Desenvolupament (Caire 1994) i el Programa de Pequín (1995) inclouen recomanacions als Estats a fi d'erradicar les mutilacions genitals femenines i per a modificar els comportaments socials i culturals i acabar així amb els perjudicis i pràctiques lesius per a les persones.

En relació amb els matrimonis forçats, a Espanya, el delicte específic es tipifica pel Codi Penal com un delicte contra la llibertat en l'article 172 bis.1., de manera que *“El que amb intimidació greu o violència compel·lis a una altra persona a contreure matrimoni serà castigat amb una pena de presó de sis mesos a tres anys i sis mesos o amb multa de dotze a vint-i-quatre mesos, segons la gravetat de la coacció o dels mitjans emprats”*. A més, en l'apartat 1 de l'article 177 bis, en la lletra e) es contempla la comissió del delicte de tràfic d'éssers humans amb finalitats de matrimonis forçats.

Si bé el tràfic d'éssers humans amb finalitats de matrimonis forçats no es va incloure originalment en el Protocol de Palerm, en la Directiva (UE) 2024/1385 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de maig de 2024, sobre la lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica sí que la contempla com a tal.

D'aquesta manera, estableix el matrimoni forçat com una forma de violència contra les dones en el seu Considerant 16, que sol anar acompanyat d'altres formes d'explotació i violència, tant física com psicològica, com ara l'explotació sexual.

En aquest sentit, apunta que *“El matrimoni forçat és una forma de violència que comporta greus violacions dels drets fonamentals, en particular dels drets de les dones i les nenes a la integritat física, a la llibertat, a l'autonomia, a la salut física i mental, a la salut sexual i reproductiva, a l'educació i a la intimitat. La pobresa, la desocupació, els costums i els conflictes són factors que afavoreixen el matrimoni forçat. La violència física i sexual i les amenaces de violència s'utilitzen amb freqüència per a coaccionar a una dona o nena per a forçar-la a contreure matrimoni. El matrimoni forçat sol anar acompanyat de formes d'explotació i violència, tant física com psicològica, com ara l'explotació sexual”*.

En relació amb el matrimoni infantil, l'Informe anual 2020 sobre l'Estat de la Població Mundial conclou que soscava 33.000 vides cada dia, de manera que *“Els drets d'una nena es violen en el moment en què la casen. Acaba la seva escolarització. Comença la maternitat. Les oportunitats s'evaporen. Les portes del futur es tanquen de cop. A vegades és regalada. A vegades es comercia amb ella a canvi d'una mica de valor. A vegades és una càrrega que s'alleuja en una altra persona. A vegades és lliurada a algú a qui es considera capaç de garantir la seva seguretat”*.

En 1948, la Declaració Universal de Drets Humans va manifestar que “els homes i les dones, a partir de l'edat núbil, tenen dret [...] a casar-se i fundar una família” i que “només mitjançant lliure i ple consentiment dels futurs esposos podrà contreure's el matrimoni”. El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics es va fer ressò d'aquest llenguatge 18 anys més tard; per part seva, la Convenció de la Dona també proclama el dret a contreure matrimoni sense l'ús de la coacció i la força.

D'acord amb les dades proporcionades per UNICEF cada any prop de 12 milions de nenes contreuen matrimoni. Les taxes de matrimoni infantil són especialment elevades a Àfrica Subsahariana i Àsia Meridional. Li segueixen Amèrica Llatina i el Carib, Orient Mitjà i Àfrica del Nord i Europa Oriental i Àsia Central.

Les conseqüències de la submissió al matrimoni infantil i forçat són devastadores per al desenvolupament d'una vida humana digna i per a l'autonomia de les dones i nenes, la infància de les quals s'interromp i sofreix violència i abús sexual, el dret del qual a l'educació es denega, el dret de la qual a la seva salut sexual i reproductiva s'anul·la i la integritat física de la qual i mental és tacada.

Cada 7 segons, un matrimoni infantil. Cada 7 segons, una vida destrossada. Una de cada cinc nenes contreu matrimoni cada dia. Nenes que no estan preparades ni biològicament ni emocionalment per a ser esposes o mares. Dues paraules, “matrimoni” i “infantil” que mai haurien d'anar unides.

La Directiva (UE) 2024/1385 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de maig de 2024, sobre la lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica estableix un marc integral per a prevenir i combatre la violència contra les dones i la violència domèstica en tota la Unió Europea, i considera a les menors les víctimes d'aquesta pràctica de matrimonis forçats com a subjectes especialment vulnerables.

En aquest context, s'emfatitza la necessitat de proporcionar suport i protecció adequats als menors afectats, reconeixent les greus conseqüències físiques i psicològiques que el matrimoni forçat pot tenir en el seu desenvolupament i benestar. A més, la Directiva obliga els Estats membres a implementar mesures preventives, educatives i de sensibilització per a eliminar aquesta pràctica i protegir els menors de ser obligats a contreure matrimoni en contra de la seva voluntat.

Per tot això, el grup Popular de l'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany proposa al Ple l'aprovació dels següents,

ACORDS

PRIMER.- L'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany declara que el vel islàmic integral constitueix una forma d'opressió i de submissió que atempta contra els drets fonamentals, la igualtat i la dignitat de les dones.

SEGON.- L'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany declara que els matrimonis forçats i la mutilació genital femenina constitueixen pràctiques contràries als valors elementals de la nostra societat i que atempten greument contra els drets fonamentals, la integritat de les dones i de les nenes, i que han de ser perseguides i castigades.

TERCER.- L'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany insta el Govern d'Espanya a promoure les reformes legislatives i normatives necessàries per a prohibir l'ús del vel islàmic integral en tots els edificis i instal·lacions de titularitat pública.

QUART.- L'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany insta el Govern d'Espanya i a la Unió Europea a promoure l'aprovació de normes, de mecanismes de sanció i d'enduriment de les penes per a castigar la imposició del vel integral, i pràctiques com els matrimonis forçats o la mutilació genital femenina, que atempten contra la dignitat i la integritat de les dones i de les nenes.

Sant Antoni de Portmany, 14 de febrer de 2026